

petà / rebogint per tots costats», 'enrevoltant-les per totes les bandes': en el petit poema en parlar del Cap de Creus (versos de l'Àvi Firmo, programa de les festes de 1974 de Cadaqués, v. 40d).

Justament això ens pot explicar un crucial NL de la costa mallorquina. El mapa Mascaró (14D5) posa *Es Revojo* a un accident coster immediat a la «Punta des Cap des Freu» del terme de Capdepera, o sigui el començament de l'estret entre Mallorca i Menorca, cap on la costa tomba de direcció: en un mot, un altre Cap Bojador o *Vogidor*, com el d'Àfrica. Ara bé a mi em digué el mariner informant «unes penyes que en diem *Na řevóřřo* (1964)». Com que en les relíquies mossàrabs i aràbigues la L apareix a cada pas canviada en r (*Top. Hesp.* 1, 77), això podria pendre's com a indicatiu de l'existència en mossàrab (observem la -o) i en una forma com *re-volgir/re-voljo*, però amb -l- com l'italià *volgere*.

Altrament és cosa única. Encara que el derivat en *re-* és també eivissenc; *arrebogida* 'revolada, revolta o arrabassament brusca': «Així que deixau-mos fer i cuidau's de vós. Bona nit!—. I agafant un llumener se n'anà a dormir. I sa mare, veent que sa fia no anava de porfèdia, amb una *arrebogida* agafà un altre llumener, i va fer cinc sous de lo mateix, amb una remugadis-sa... i més niga ['fellona, irritada'] que una abeia», JnCastelló (*Rond. Eiv.*, 91).

¹ Les cites concretes del *TdF* són roerg. *bouche*, i Erau *bouge*, que són precisament les zones on hi ha aquell apitxament (a Pezenàs etc., p. ex.) amb les consegüents ultracorreccions, gràfiques i orals. A l'Erau seria 'cavitat abdominal': *prene de bouge* «prendre du ventre» i «Lou moust m'a fach petà lous dous cercles del *bouge*» en el felibre «biberon» JLaurès, de Villeneuve-lès-Beziers. El PSW recull un hapax: però de fet no és *volge*, com allí s'encapçala, sinó «sing *voulges* pounchut» en un inv. de Nimes de c. al S. xv, però ja Appel sospita que es tracti d'una variant gràfica del francesisme *vouge* 'dall, podadora' (PSW VIII, 825) provinent del gal *VIDUBIUM*; i a mi em sembla segur: notem el qualificatiu de 'punxegut'. Tampoc podem tenir fe en un *vouger* que Pansier (*L. Prov. à Avignon* III, 178) diu haver trobat, en un doc. de 1405, amb el sentit de «courber, tourner», puix que no dóna el context ni la font, ni tan sols la forma verbal a la qual atribueix aquest infinitiu; de fet, dóna més dades, però són només d'un substantiu *vouge* a. 1560, *voge* 1458, amb una variant *vougia* f. (?), els quals defineix «épieu, pique, hallebarde»: totes elles deuen ser altres variants d'aquell francesisme de Nimes, provinent de *VIDUBIUM*. La zona del B. Roine (Avinyó-Nimes) és la gran porta de penetració primerenca del vocabulari fr. i frprov. a la costa mediterrània. És clar que tots aquests provençals moderns es recorden molt, potser massa, del *volgere* italià i no pas menys del Petrarca i de llur Laura. — ² En textos cast. de fi S. xvi (J. Acosta, a. 1590) i posteriors (*DAut.*) es troba la grafia *boxar*, però llavors la *j* castellana ja s'havia ensordit. I la *j* portuguesa ha estat

sempre sonora. — ³ No sols hi pogué haver substitució de *-idor* pel més copiós *-ador*, sinó que era forçosa quan *vogir* fou substituït per *bojar*, sense comptar que una variant *vogedor* ja pogué existir en català (cf. *boge* en Muntaner i 1375). — ⁴ En lletres aràbigues que translitero. És estranya la forma, probablement el tešdid fora de lloc, *b-yy-ğ*, que seria un intensiu *bauuaž* o *bāuaž*. — ⁵ Encara potser un manlleu del català en gascó *bužá* a Cucassé (punta NO. del dept. del Gers) i *buyá* a Ygòs en el centre de les Landes; però com que això només ho trec de l'Atlas landès de Millardet (p. 32), mots obtinguts a la pregunta «labourer», caldria precisar de quina mena de llaurada es tracta. I en tot cas resta ben incert, car s'entreveuen altres etimologies. — ⁶ No hi ha tals «*volvio*-Formen» enlloc, ll. vg. ni romànic; no podien néixer en ll. vg. puix que enlloc no hi ha tals variants **volvire* ni **volveo*, *-ēre*, ni res de semblant en altres llenguatges romànics; en cat. *-lvj-* només hauria pogut donar *-lb(i)-* no pas *ğ*; tampoc segurament en toscà etc. Spitzer ja traeix els escrúpols que li causa tal fonètica acumulant-hi suposats mots conexas: mots falsos, paraules i etimologies mal enteses o inconnexes (*boig, bobiot*, el rar subst. *vogi* de Lab.), o contradictòries (*oubi ALVEUS*). — ⁷ Adhuc a Itàlia hi ha el fet que el Petrarca, Dante i molts altres empenen concurrentment *vòlgere* i *vòlvere*. Només aquest seria l'herència llatina, l'altre fóra l'afortunada relíquia pre-romana que acabaria per absorbir *vòlvere*, que després ja no es troba (si no és com a manifest llatinisme). Sembla que els tres-centistes facin una distinció entre els dos verbs. Comparem en el Petrarca: «Laura mi *volve* e son pur quel ch' i' m'era» (112.S844) «Laura em canvia, em gira, i tanmateix sempre sóc la mateixa persona», amb «*volgi* a me gli occhi, i mici sospiri ascolta» «gira's, torna's cap a mi». En la *Commedia*: «della mente profonda che lui *volve*», *Par.* II, 131, amb el famós «Luogo è in inferno detto Malebolge / tutto di pietra di color ferrigno / come la cerchia che dintorno il *volge*», *Inf.* XVIII, 3, on té exactament el valor del *vogir* de Muntaner i de JoMartorell. — ⁸ Per a algun representant del grau *ułg*, veg. el que diu Walde-H. II, 728.2f. No silenci que M.-Ernout es mostra escèptic quant al ll. *ualgus*, que si de cas seria *ułg* amb *ł* llarga. — ⁹ També Whatmough, *Dial. Anc. Gaul*, p. 77, està d'acord que *Vulgientes* i el *Vogientes* de la inscripció s'han d'identificar, i entén que aquest està en datiu plural. Ço que resta ambigu quant a la forma del nominatiu, donat el poc coneixement que tenim de la flexió en aquests llenguatges. — ¹⁰ De tota manera potser s'hi podrien afegir alguns entre els noms següents, que també trobem en el Holder (III, 434ss.): *Voga, Vogario, Vogená, Vogesiaco, Vo-Go-Borgiaco* (que Holder encapçala com *Vodogoria-cum*). Un *Ονογιτων* del *CIL* III, 10017, recorda el nostre *vogi*. Un *Vogi-nantus* que troba en el cantó de Blois, podria ser híbrid soro-cèltic format amb NANTO- 'vall', equivalent, doncs, del nostre *Vall-tor-*